

Єфремова А.О., Куренкова К.

УДК [330.341.1:330.322]:005.936.3(477)

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. Сьогодні Україна стоїть перед необхідністю глибокого користування економіки, мета якого є не просто економічне зростання, а набуття ним інноваційної природи як основи стійкого економічного прогресу.

Вирішальне значення у підвищенні економічної ефективності і технічної досконалості суспільного виробництва відіграє взаємопов'язаний процес розвитку науки, техніки і технології. Активізація інноваційної діяльності підприємств в умовах ринкової економіки пов'язана передусім з пошуком джерел і форм інвестування, які мають забезпечити баланс між інноваційними витратами та фінансовими можливостями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Істотний внесок у теорію регулювання ринкової економіки в цілому та інноваційних процесів зокрема зробили Дж. Кейнс, М. Кондратьєв, Я. Корнаї, Нельсон Річард Р., Б. Санто, Дж. Стігліц, М. Туган – Барановський, Уінтер Сідней Дж., П. Фрімен, Й. Шумпетер та інші.

Проблеми формування інноваційного розвитку в Україні досліджували сучасні вітчизняні економісти, зокрема З. Адаманова, О. Александрова, О. Алімов, О. Амоша, Ю. Бажал, В. Базилевич, З. Варналій, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Гриценко, П. Єщенко, М. Йохна, Я. Жаліло, Б. Кваснюк, А. Кінах, В. Ковальчук, П. Мазурок, Б. Маліцький, В. Мандибуря, А. Маслов, А. Мельник, В. Новицький, В. Онікієнко, В. Осецький, М. Пашута, О. Попович, В. Сизоненко, А. Ткач, Л. Федулова, А. Чухно та інші вчені.

У той же час, незважаючи на значну кількість робіт з цієї теми, проблема фінансування інноваційних інвестицій у сучасній економіці залишається недостатньо дослідженою.

Метою статті є визначення інноваційне – інвестиційних процесів на українських підприємствах та у економіці взагалі.

Виклад основного матеріалу. Управління інноваційною діяльністю в Україні здійснюється на таких рівнях: загальнодержавний, міжгалузевий і регіональний, галузевий та на рівнях підприємств і організацій. Інноваційна діяльність має стати одним із важелів виведення економіки України з кризової ситуації, адже науковий потенціал – достатньо потужний.

Серед факторів, які перешкоджають здійсненню інновацій, найвагомішими є, перш за все, економічні: нестача власних коштів, недостатня фінансова підтримка держави, великі витрати на нововведення, високий економічний ризик, недосконалість законодавчої бази, тривалий термін окупності нововведень, відсутність коштів у замовників. Тому на сьогодні рівень інноваційної активності в Україні залишається недостатнім, що є наслідком слабкої зорієнтованості інституційної, фінансової та банківської систем на підтримку прогресивної моделі розвитку національної економіки.

Важливим показником, що об'єктивно характеризує рівень суспільних витрат на науково – технічну інноваційну діяльність у загальному балансі національного господарства, є наукомісткість валового внутрішнього продукту й, зокрема, витрати на дослідження і розробки у відсотковому відношенні до ВВП. Для США, Японії та Німеччини цей показник закріпився на рівні 2,5 – 2,8%, у Франції й Великобританії – 2,2 – 2,4%, в Італії і Канаді – 1,3 – 1,5% [1; с. 137 – 141.]

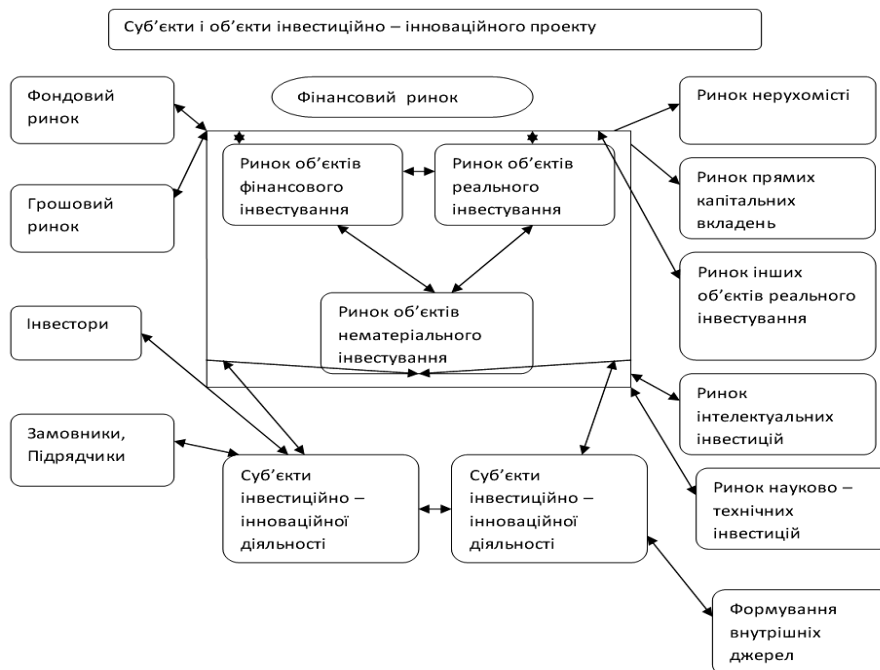
Дослідження проблеми інвестування економіки завжди перебуває в центрі уваги економічної науки. Це зумовлено тим, що інвестиції зачіпають найглибші основи господарської діяльності, визначаючи процес економічного зростання в цілому.

Інвестиції – це вкладення коштів у виробництво та накопичення засобів виробництва з метою збільшення виробництва товарів і послуг (пропозиції) для збільшення прибутку. [2]. В сучасних умовах вони є найважливішим засобом для забезпечення умов є становлення ринкової економіки, структурних зрушень у національній економіці, забезпечення інноваційної моделі розвитку, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу – один з найдієвіших механізмів соціально – економічних перетворень. Під національною економікою розуміється складна система, яка являє собою сукупність взаємозв'язаних сфер, галузей, секторів і регіонів народного господарства.

Сьогодні від ефективності інвестиційної політики залежать стан виробництва, технічний рівень основних фондів підприємств національної економіки, можливості її структурної перебудови, розв'язання соціальних і екологічних проблем. Інвестиції є основою для розвитку підприємств, окремих галузей і національної економіки в цілому.

Проблема інноваційного розвитку підприємств зумовлюється як державною інноваційною політикою, так і безпосередньо залежить від ефективності використання інноваційних ресурсів, техніки та технологій, джерел фінансування, а також інноваційно – активного менеджменту.

Одним з перспективних джерел фінансування інноваційної діяльності на підприємствах можуть бути кошти іноземних інвесторів. Їх використання має ряд переваг порівняно з позичковим капіталом та іншими видами фінансово – кредитного забезпечення. Так, на відміну від позик і кредитів, не збільшуючи зовнішнього боргу держави, вони сприяють одержанню коштів для розвитку виробництва, зацікавлюючи в цьому безпосередньо іноземного інвестора. Вивезення прибутків, зароблених інвесторами завдяки їхнім внескам та участі у виробництві, є набагато меншою небезпекою, ніж повернення кредитів з відсотками.

Мал. 1. Суб'єкти та об'єкти інвестиційно – інноваційного проекту.

Іншим альтернативним методом інвестування сфери нововведень може стати придбання машин та обладнання в оренду. У світовій практиці такою формою оренди є лізинг, сутність якого полягає в одержанні орендарем від орендодавця у виключне користування на певний термін, обумовлений угодою, матеріальних цінностей, машин та обладнання з подальшою виплатою орендних платежів орендодавцю. Головним недоліком, гальмом українського законодавства з питань лізингу є те, що основним регулюючим параметром у лізингових угодах встановлено строк амортизації. У цьому питанні Закон «Про лізинг» суперечить чинному Закону «Про оподаткування прибутку підприємств», згідно з яким оперативний і фінансовий лізинги можуть бути використані на строк, що не перевищує строку їх повної амортизації. Тобто, по суті, для фінансового лізингу нижня межа строку є нульовою. [3].

Діяльність вітчизняних підприємств із впровадження інновацій є надзвичайно низькою в порівнянні з країнами ЄС. За критерієм частини підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, Україна майже в півтори рази відстає від найменш інноваційної – активних країн ЄС. [4].

Слід зазначити, що розвиток венчурних підприємницьких структур не тільки вплине на конкурентоспроможність наших товаровиробників, а й забезпечить стабілізуючі функції в цілому, що насамперед, знизить безробіття в країні. [5].

Висновки. Незважаючи на значне відставання від розвинених країн, ми маємо ще великий простір у розвитку, інноваційний процес у нашій країні розвивається. Отже з огляду на неефективність державної політики фінансової підтримки інноваційної діяльності та запровадження податкових та митних пільг для стимулювання інноваційно – інвестиційної діяльності підприємств, необхідно створити умови для розвитку цієї галузі.

Країна, в цілому, з її потужним потенціалом, органи самоврядування й уряд повинні сприяти збереженню та збільшенню наукового й технологічного потенціалу власної країни. Розроблена схема дозволяє формувати стратегії розвитку ринку нематеріальних інвестицій, розробити інвестиційно – інноваційний проект, на основі системного підходу ефективніше вводити стратегії розвитку.

Джерела та література:

1. Петрушевська В. В. Державне регулювання інноваційно-інвестиційних пріоритетів динамічного розвитку економіки України / В. В. Петрушевська // Стратегія інноваційного розвитку підприємств України : зб. наук. праць. – К. : КНУТД, 2003. – С. 137-141.
2. Сучасна макроекономіка : [Електронний ресурс] // Особиста сторінка С. Горлова. – Режим доступу : gorlov.inf.ua.
3. Батура В. В. Інвестиції як чинник оптимізації відтворювальних процесів в Україні / В. В. Батура, О. І. Дедіков. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 1998. – 154 с.
4. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізації них викликів: парламентські слухання : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/>
5. Кирилов В. Д. Державне регулювання інвестиційного клімату в Україні / В. Д. Кирилов // Дні науки : зб. тез доповідей : в 3 т. – Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2004. – Т. 2 – С. 28-29.